

บทบรรณาธิการ เล่ม ๑๕

คำถาม ข้อเท็จจริงที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ หากมีการรับรองให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาจะรับวินิจฉัยให้ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๘๒/๒๕๔๓ คดีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จะได้วินิจฉัยปัญหาข้อนี้ให้โดยอาจเข้าใจว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ก็ไม่ชอบถือว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวยุติไปแล้วตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ถือเป็นข้อเท็จจริงที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นจึงไม่อาจรับรองให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงเรื่องนี้ได้อีก

โจทก์อ้างแผนที่พักพิภาพซึ่งศาลชั้นต้นสั่งยกเลิกการจัดทำแล้วเป็นเพียงการอ้างเอกสารเป็นพยานเท่านั้น ส่วนศาลจะรับฟังหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล และการอ้างเอกสารเป็นพยานของคุณความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นเอกสารที่คุณความอีกฝ่ายหนึ่งหรือศาลต้องรับรองความถูกต้องเสียก่อน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๑๘/๒๕๔๖ จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินที่ไต่ถามทอระบายน้ำทิ้งเป็นที่ดินของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์ จำเลยมิได้ให้การต่อสู้ว่าใช้ที่ดินตรงที่วางทอระบายน้ำทิ้งโดยเจตนาจะให้ได้ภาระจำยอม ฎีกาของจำเลยที่ว่าจำเลยได้สิทธิภาระจำยอมโดยอายุความในการใช้ที่ดินตรงที่วางทอระบายน้ำทิ้งจึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง แม้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริง ศาลฎีกาก็วินิจฉัยให้ไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๕/๒๕๔๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันชำระค่าสินสอดแก่โจทก์ทั้งสามจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยสร้อยคอทองคำหนัก ๑ บาท หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนเป็นเงิน ๕,๓๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อุทธรณ์ขอให้ยกฟ้อง ดังนั้น ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์จึงมีเพียง ๔๐,๓๐๐ บาท ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งมีข้อคดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคลหรือสิทธิในครอบครัวคดีต้องห้ามมิให้คุณความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อุทธรณ์ว่า เงินจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท และสร้อยคอทองคำหนัก ๑ บาท เป็นเพียงเงินค่าตอบแทนที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๓ ไปอยู่กินฉันสามีภริยากับโจทก์ที่ ๓ มิใช่เป็นค่าสินสอด โจทก์ทั้งสามไม่อาจเรียกคืนได้นั้น เป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ รับวินิจฉัยอุทธรณ์ในข้อนี้จึงเป็นการไม่ชอบตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๒ (๑) และถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ฎีกาของโจทก์ทั้งสามจึงไม่ชอบตาม ป.วิ.พ.

มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง แม้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นจะรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริงก็ตาม ศาลฎีกาไม่อาจพิจารณาให้ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๘๖/๒๕๔๖ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยแล้วว่า ที่ดินที่โจทก์กล่าวอ้างในฟ้องเป็นที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินพิพาท และฟังว่าโจทก์มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทดีกว่าจำเลยทั้งสองการขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับที่ดินของโจทก์ แต่ยกเหตุที่ว่าโจทก์มิได้ฟ้องเรียกคืนการครอบครองภายใน ๑ ปี มาเป็นเหตุยกฟ้อง ในชั้นอุทธรณ์ โจทก์อุทธรณ์ว่าคดีนี้ไม่มีประเด็นเรื่องการแย่งการครอบครอง จำเลยทั้งสองแก้อุทธรณ์ว่า คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นชอบแล้วโดยไม่ได้ยกประเด็นเรื่องที่ดินตามฟ้องโจทก์เป็นที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินแปลงพิพาทหรือไม่ และโจทก์มีสิทธิในการครอบครองที่ดินแปลงพิพาทดีกว่าจำเลยทั้งสองหรือไม่ ขึ้นได้แย้ง ประเด็นดังกล่าวจึงต้องรับฟังเป็นที่ยึดตามที่ศาลชั้นต้นมีคำวินิจฉัย ดังนั้นจำเลยทั้งสองจะฎีกาโดยอ้างข้อเท็จจริงว่าโจทก์นำสืบไม่สมฟ้องในประเด็นดังกล่าวอีกหาได้ไม่ แม้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นจะได้รับรองให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงก็ตาม ศาลฎีกาก็รับวินิจฉัยให้ไม่ได้เพราะขัดต่อ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๑๗-๔๙๑๘/๒๕๔๙ การที่จำเลยร่วมอุทธรณ์ว่าผู้ตายเป็นผู้ขับรถโดยประมาทเลนเล่อแต่เพียงผู้เดียว เป็นอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้นที่ฟังว่า ย. ลูกจ้างจำเลยที่ ๑ มีส่วนประมาทเลนเล่อด้วย อุทธรณ์ของจำเลยร่วมจึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง เมื่อทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์สำหรับโจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ ในจำนวนที่ ๒ มีเพียงคนละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยร่วมในส่วนที่เกี่ยวกับโจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ ให้เป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๒ (๑) และถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ฎีกาของโจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ จึงไม่มีสิทธิฎีกา แม้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นจะรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริง ศาลฎีกาก็ไม่อาจพิจารณาฎีกาของโจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ ได้ และสมควรแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ให้ถูกต้อง เหตุที่รถยนต์บรรทุกที่ ย. ขับเสียหลักแล่นไปชนรถยนต์โดยสารของโจทก์ที่ ๑ เป็นเพราะผู้ตายขับรถยนต์แก่งแล่นล้ำเส้นกึ่งกลางของทางเดินรถเข้าไปชนรถยนต์บรรทุกก่อน ดังนั้น ย. จึงไม่ได้ขับรถประมาท เหตุที่รถยนต์ชนกันเกิดจากความประมาทเลนเล่อของผู้ตายฝ่ายเดียว มิใช่เป็นผลโดยตรงที่เกิดจากการที่ ย. ขับรถด้วยความเร็วสูง หรือขับรถยนต์บรรทุกที่บรรทุกน้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๙๑/๒๕๕๒ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างกระทำการในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๔ โจทก์ไม่อุทธรณ์ ปัญหานี้จึงยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ฎีกาของโจทก์ในปัญหาดังกล่าวจึงเป็นข้อที่มีได้

ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง แม้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นจะรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัย

คำถาม คดีพิพาทเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของที่ดิน คู่ความจะขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาในสิ่งที่เป็นส่วนควบของที่ดินได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

ก. กรณีโจทก์เป็นผู้ขอ (ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๔ (๒))

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๖/๒๕๕๓ "คดีนี้ โจทก์ซึ่งเป็นตัวการฟ้องเรียกที่ดินพิพาทคืนจากจำเลยทั้งสิบเอ็ด โดยกล่าวอ้างมาในคำฟ้องว่า การทำสวนยางพาราเป็นกิจการอย่างหนึ่งของโจทก์และโจทก์ใช้ที่ดินพิพาทบางแปลงทำสวนยางพารา ดังนี้ ต้นยางพาราซึ่งเป็นไม้ยืนต้นย่อมเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทรวมทั้งต้นยางพาราอันเป็นส่วนควบของที่ดิน เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินพิพาทคืนจากจำเลยทั้งสิบเอ็ด แต่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ ให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์มีผลเท่ากับเป็นการโต้เถียงสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทและต้นยางพาราอันเป็นส่วนควบของที่ดิน ถือได้ว่าต้นยางพาราในที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่พิพาทกันในคดีด้วย ข้อเท็จจริงได้ความตามทางไต่สวนว่า ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๒ ดำเนินการให้บุคคลภายนอกเข้ามาตัดต้นยางพาราในที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ ๑๓๓๗ และ ๑๓๓๘ ตำบลเทพกษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำออกขาย อันเป็นการกระทำให้เปลืองไปเปล่าหรือบุบสลาย หรือโอนไปยังผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินที่พิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๕ (๒) หากภายหลังโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ได้ จึงสมควรสั่งห้ามไม่ให้จำเลยที่ ๒ เข้าตัดฟันต้นยางพาราในที่ดินพิพาทระหว่างพิจารณาคดีไว้เป็นการชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ (๒)

ข. กรณีจำเลยเป็นผู้ขอ (ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๔๐/๒๕๔๒ คดีนี้จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ หากข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้โจทก์จะเข้าไปปลูกต้นยูคาลิปตัสโดยสุจริต ก็หา อาจใช้ยันจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐไม่ และต้นยูคาลิปตัสในที่ดินพิพาทที่โจทก์ปลูกย่อมไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นที่จะถือว่าไม่เป็นส่วนควบของที่ดินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖ ฉะนั้น หากให้โจทก์ตัดต้นยูคาลิปตัสไปในช่วงพิจารณาภายหลังจำเลยเป็นฝ่ายชนะคดีย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐได้ จึงสมควรที่จะสั่งห้ามไม่ให้โจทก์เข้าตัดฟันต้นยูคาลิปตัสในที่ดินพิพาทระหว่างพิจารณาคดีไว้เป็นการชั่วคราว

การขอคุ้มครองชั่วคราวระหว่างพิจารณาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๖๔ บัญญัติให้ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างพิจารณาได้ หากเห็นว่าการกระทำของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะทำให้ตนได้รับความเสียหายหากภายหลังตน ชนะคดี กฎหมายหาได้บัญญัติว่าหากผู้ขอเป็นฝ่ายจำเลยจะต้องฟ้องแย้งดังที่โจทก์ฎีกา แต่อย่างใดไม่

คำถาม

คดีอาญา คำขอท้ายฟ้องโจทก์ บทมาตราที่ขอให้ลงโทษจำคุกเกินสามปีหรือปรับ เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่คำฟ้องของโจทก์บรรยายไม่เข้าองค์ประกอบ ความผิดตามบทบัญญัติที่กล่าวในคำฟ้อง หากแต่เข้าบทบัญญัติซึ่งมีอัตราโทษที่กฎหมาย กำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คดีจะต้อง ห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ ทวิ หรือไม่

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๔/๒๕๕๑ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑ มิได้มีเจตนา เอรอถยนต์ของโจทก์ไปโดยทุจริต จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ โจทก์อุทธรณ์ ว่า พยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ มีเจตนากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น อุทธรณ์ของโจทก์จึง เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แม้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ หากโจทก์นำสืบได้ความว่าจำเลยที่ ๑ กระทำความผิด ศาลยอมลงโทษ จำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่าได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ตามที่โจทก์ฎีกาก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการ พิพากษาของศาลซึ่งเป็นคนละกรณีกับสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงของโจทก์ ซึ่งการ อุทธรณ์ดังกล่าวต้องพิจารณาจากอัตราโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามที่โจทก์ขอให้ ลงโทษหรือที่กล่าวในคำฟ้อง เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๑ ลักรถยนต์ของโจทก์ไป และมีคำขอท้ายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ ก็ไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวไม่อาจ ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ ได้ คงลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ ซึ่งมีอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท เท่านั้น จึงต้องห้ามมิให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ ทวิ

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ